

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 1353/07
13.02.2008. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Љиљане Ивковић-Јовановић, чланова већа, у парници тужиље АА, чији је пуномоћник АБ адвокат, против тужене Националне штедионице АД Београд, ради утврђења ништавости дела уговора о раду, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Округног суда у Чачку Гж.бр.684/07 од 30.5.2007. године, у седници одржаној на дан 13.2.2008. године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Округног суда у Чачку Гж.бр.684/07 од 30.5.2007. године.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Чачку П.1.бр.333/06 од 13.11.2006. године утврђено је да је одредба члан 10. тачка 4. Уговора о раду КПО ¼-281 који је 1.4.2005. године закључен између тужиље и тужене ништава и не производи правно дејство и обавезана тужена да тужиљи накнади трошкове парничног поступка.

Округни суд у Чачку пресудом Гж.бр.684/07 од 30.5.2007. године, преиначио је првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиље у целисти одбио и одлучио да свака странка сноси своје трошкове.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену благовремено је изјавила ревизију тужиља побијајући је због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 399. ЗПП а пазећи по службеној дужности на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП и на правилну примену материјалног права, Врховни суд је нашао да ревизија тужиље није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је била у радном односу код туженог на неодређено време по уговору о раду од 1.4.2005. године а радни однос код туженог престао јој је дана 31.8.2005. године по споразуму закљученим са туженим 17.8.2005. године. Уговором о раду закљученим између странака дана 1.4.2005. године тужиља је засновала радни однос код туженог на неодређено време. Одредбом члана 10. тачка 4. уговора предвиђено је да запослени може отказати овај уговор у писаној форми са отказним роком од 60 дана који може бити скраћен на 15 дана уколико запослени надокнади банци износ од двоструког износа последње бруто зараде исплаћене запосленом. Тужиља је дана 16.8.2005. године поднела тужену молбу за споразумни раскид радног односа по уговору почев од 15.8.2005. године закључно са 31.8.2005. године. Споразумом о престанку радног односа од 17.8.2005. године странке су се споразумеле да на захтев тужиље од 16.8.2005. године тужиљи престаје радни однос код тужене са 31.8.2005. године и чланом 3. споразума тужиља се обавезала да до 31.8.2005. године надокнади туженој износ од двоструког износа последње бруто зараде исплаћене запосленој који износи 71.989,00 динара.

Полазећи од наведених чињеница које међу странкама у т оку парнице нису биле спорне, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиље основан због тога што је чланом 10. тачка 4. уговора о раду предвиђен отказни рок од 60 дана што је свакако неповољније за запосленог од отказног рока предвиђеног законом а који представља императивну одредбу и износи 15 дана. Одредба уговора којом је скраћење отказног рока на 15 дана условљено исплатом новчане накнаде у висини двоструког износа последње бруто зараде је ништава и не производи правно дејство јер се том одредбом утврђују неповољнији услови рада од оних који су предвиђени императивним законским прописима, па је сходно члану 9. став 2. Закона о раду цитирана одредба уговора ништава и не производи правно дејство због чега је тужбени захтев усвојен.

Одлучујући о жалби туженог Округни суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиље одбио сматрајући да је првостепени суд погрешно применио одредбу члана 178. Закона о раду који у ставу 2. прописује да запослени доставља послодавцу отказ у писаном облику најмање 15 дана пре дана који је запослени навео као дан престанка радног односа што значи да рок од 15 дана није утврђен као фиксни рок већ најмањи рок који може запослени навести приликом отказа. Како је у конкретном случају тужиља потписала уговор о раду са туженим и уговорила дужи рок што није незаконито јер законом није утврђен најдужи рок у коме се то може учинити, ствар је тужиље и њене слободне воље да уговара рок отказа уговора о раду дужи од 15 дана који је иначе као такав наведен у закону као најкраћи рок. По одлуци Округног суда наведена одредба уговора није супротна закону јер уговорне стране нису

рок. По одлици Окружног суда, наведена одредба уговора није супротна закону јер уговорне стране нису могле уговорити мањи рок од законом прописаног од 15 дана али су могле уговорити дужи рок тим пре што су разлози за ово уговарање да је туженом потребно, с обзиром на послове којима се бави, да уместо запосленог који је дао отказ уговора о раду прими и обучи другог радника и да се ради о радном месту рада са странкама у одређеној процедури, због чега је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев тужиље одбио као неоснован.

Није основано истицање тужиље у ревизији о погрешној примени материјалног права.

Одредбом члана 30. Закона о раду прописано је да се радни однос заснива уговором о раду, док је чланом 33. став 1. тачка 1. до 13. прописано које елементе садржи уговор о раду, а ставом 2. прописано да се уговором о раду могу уговорити и друга права и обавезе и да се на права и обавезе која нису утврђена уговором о раду примењују одговарајуће одредбе закона и општег акта. Одредбом члана 9. став 2. Закона је прописано да су поједине одредбе уговора о раду којима се утврђују неповољнији услови рада од услова утврђених законом и општим актом, односно које се заснивају на нетачном обавештењу од стране послодавца о појединим правима, обавезама и одговорностима запосленог ништаве, а по члану 11. да се ништавост одредаба уговора утврђује пред надлежним судом, које право не застарева.

Као акт заснивања радног односа уговор о раду има карактер појединачног акта. Њиме се успоставља радни однос са одређеним правима, обавезама и одговорностима. Међутим, он није само акт заснивања него и уређивања радног односа (има нормативни карактер) јер одређује садржину права, обавеза и одговорности сваког запосленог и сваког послодавца. Уговор о раду је и двострано обавезан, теретан правни посао чији је предмет сам рад, а с тим у вези права, обавезе и одговорности у значењу онога што представља предмет воље уговорача. Због правне природе овог правног посла која је и уговорна у случају да Закон о раду као матични закон не садржи изричиту одредбу у том погледу, примењују се одговарајуће одредбе Закона о облигационим односима.

Тужиља тражи утврђење ништавости одредбе уговора о раду (члан 10. тачка 4.) по којој запослени може отказати уговор у писаној форми са отказним роком од 60 дана који може бити скраћен на 15 дана уколико запослени надокнади банци износ од двоструког износа последње бруто зараде исплаћене запосленом. Тужиља сматра да је ова одредба уговора супротна одредби члана 178. став 2. Закона о раду којом је прописано да отказ уговора о раду запослени доставља послодавцу у писаном облику најмање 15 дана пре дана који је запослени навео као дан престанка радног односа.

Правилан је закључак Окружног суда да наведени рок од 15 дана представља најмањи могући рок пре дана који је запослени навео као дан престанка радног односа за отказ уговора о раду послодавцу. Међутим, тужиљи радни однос није престао по овом основу (члан 178.), већ по основу споразума из члана 177. Закона који представља посебан основ престанка радног односа. Тужиља није тражила утврђивање ништавости тог споразума, а чланом 3. тог споразума се обавезала да до 31.8.2005. године надокнади туженој износ од двоструког износа последње бруто зараде исплаћене тужиљи који износи 71.989,00 динара сагласно тачки 10. подтачка 10. тачка 4. уговора о раду од 1.4.2005. године.

Како Закон о раду као матични закон у области радних односа не прописује изричиту забрану уговарања неких других права и обавеза, то уговарање да отказни рок може бити скраћен са 60 на 15 дана уз исплату двоструког износа последње бруто зараде исплаћене запосленом, не представља уговарање супротно одредби члана 178. Закона о раду и у складу је са чланом 33. став 2. Закона о раду, због чега је Окружни суд, по оцени Врховног суда, правилно одбио тужбени захтев тужиље јер за то нису испуњени услови из члана 9. став 2. и члана 11. Закона о раду и члана 103. Закона о облигационим односима.

На основу изложеног, Врховни суд је одбио као неосновану ревизију тужиље и одлучио као у изреци применом члана 405. ЗПП.

Председник већа-судија,

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд